

Σύμη, Άι Γιώργης Δυσαλωτός

Πρόσβαση: Η Σύμη είναι ένα νησί που ανήκει στα Δωδεκάνησα, κοντά στη Ρόδο. Μπορούμε να πάμε είτε κατ ευθείαν με πλοίο είτε με πλοίο ή αεροπλάνο μέσω Ρόδου ή μέσω Κω. Συνδέεται με πλοίο με την Κάλυμνο.

Η παραλία του Άη Γιώργη βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του νησιού και έχει πρόσβαση μόνο από τη θάλασσα.

Μπορεί κανείς να πάει με караβάκι ή βάρκα από το Γυαλό ή το Πέδι και να γυρίσει το βράδυ ή να παραμείνει και να κάνει ελεύθερο κάμπινγκ. Η παραλία από τις 4μμ βρίσκεται στη σκιά λόγω της μεγάλης ορθοπλαγιάς (300-350μ). Το μέρος είναι πολύ εντυπωσιακό με βράχια σε όλες τις πλευρές: Στην πλευρά που κοιτάει βόρειοανατολικά υπάρχουν δύο διαδρομές των 70μ, στην πλευρά που κοιτάει νοτιοανατολικά 21 διαδρομές μεταξύ 20 και 70 μ ενώ στο μεγάλο τοίχο που κοιτάει καθαρά ανατολικά, έχει τις 2 μεγάλες διαδρομές του πεδίου (250μ η "Νιρέας" και 350μ η "Βασίλης Μηλιάς")

Σύμη, Άη Γιώργης ο Δυσαλωτός

Ο μεγάλος ανατολικός τοίχος (350μ)

"Βασίλης Μηλιάς " Είναι η πρώτη διαδρομή που ανοίχθηκε στο μεγάλο τοίχο. Οι πρώτες 5 σχοινιές καρφώθηκαν και σκαρφαλώθηκαν από κάτω από τον Τζ. Μηλιά μαζί με διάφορους σχοινοσυντρόφους (1988-1995) ενώ η ολοκλήρωση του καρφώματος της διαδρομής έγινε από πάνω από τους Άρη Θεοδωρόπουλο και Τζώρτζη Μηλιά το 1997. Μερικές μέρες αργότερα, στις 29.7.1997, η διαδρομή σκαρφαλώθηκε για πρώτη φορά από τους Άρη Θεοδωρόπουλο, Τζώρτζη Μηλιά και Θωμά Μιχαηλίδη (340μ, 7c 2ρα, obligatory 6c). Η "Βασίλης Μηλιάς", με το όνομα αυτό εις μνήμην του πατέρα του Τζώρτζη, Βασίλη Μηλιά, έχει δημοσιευτεί στα παρακάτω Ελληνικά και διεθνή ορειβατικά περιοδικά:

1. 1."Κορφές"	No 128, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1997
2. 2."Vertical"	No 121, Aout 1999
3. 3."Grimper"	No 66, Novembre/Decembre 2002 - Janvier 2003
4. 4."High"	No 206, January 2000

Στο 7^ο ρελέ, κατά τα διάρκεια της πρώτης ανάβασης, (το 1997), οι Μηλιάς, Θεοδωρόπουλος ζωγράφισαν μία Ελληνική σημαία που όμως έχει σχεδόν σβηστεί και δεν φαίνεται πια καθόλου. Έτσι, το 2010, οι Μηλιάς, Μωραϊτίνης, Ντούρος έκαναν τις πρώτες 6 σχοινιές της διαδρομής και στο 6ο ρελέ έφτιαξαν μία νέα σημαία, που φαίνεται καθαρά από κάτω.

Αναλυτικά οι σχοινιές:

- 1^η: Πλάκες IV/V βαθμού. Ασφαλίζεται με καρυδάκια και έχει και 2-3 βύσματα εκεί που χρειάζεται. Καταλήγει σε πατάρι όπου είναι και το R1 (35μ, 2 *)
- 2^η: Κινείται σε πλάκα πάνω δεξιά από το ρελέ για να περάσει από παλιό ρελέ και ύστερα, τραβερσάροντας να καταλήξει στο R2 (35μ, VI+ 7,*).
- 3^η: Ίσως η πιο όμορφη σχοινιά της διαδρομής. Ακολουθεί χαραμάδα πάνω ακριβώς από το ρελέ, καλά ασφαλισμένη με βύσματα. Η χαραμάδα (VII), οδηγεί σε στέγη (VIII-/VIII) για να καταλήξει, ύστερα από μερικά εύκολα μέτρα στο R3 (40μ, 10 *).

- 4^η: Η διαδρομή κινείται σε όμορφες πλάκες καλά ασφαλισμένες, πηγαίνοντας συνεχώς προς τα δεξιά, για να καταλήξει σε χαραμάδα που οδηγεί στο ρελέ (VII+, 30μ, 10 *).
- 5^η: Αριστερά από το ρελέ, ξεκινάει πολύ χαρακτηριστικός τεράστιος σταλακτίτης. Πυκνά ασφαλισμένος, σκαρφαλώνεται τεχνητά με ενδιάμεσες κινήσεις (30μ, VII, A1, 12 *). Ελεύθερα είναι σε επίπεδο δυσκολίας γύρω στο IX, 7c 2ra)
- 6^η: Τον προηγούμενο σταλακτίτη, διαδέχεται δεύτερος σταλακτίτης τον οποίο επίσης ακολουθεί η διαδρομή. Πυκνή ασφάλιση και τεχνητές κινήσεις (40μ, VII, A1, 15 *). Ελεύθερα γύρω στο IX. Στο R6, υπάρχει φρεσκοβαμμένη ελληνική σημαία.
- 7^η: Η διαδρομή συνεχίζει στις πλάκες πάνω από το ρελέ με δυσκολίες VII+ και κάποια τεχνητά (25μ, VII+, A1, 10 *). Γίνεται και τελειώς ελεύθερα. Στο R7, βλέπουμε μισοσβησμένη ελληνική σημαία.
- 8^η: 25μ, VII+, A1, 8 *
- 9^η: 40μ, VI+/VII-, 7 *
- 10^η: 40μ, V, 1 *
- 11^η: 40μ, VI+, 3 *
- 12^η: 40μ, V

“Νιρέας ”

Είναι η δεύτερη ασφαλισμένη διαδρομή που ανοίχθηκε στο μεγάλο ανατολικό τοίχο ακριβώς αριστερά από την “Βασίλης Μηλιάς”. Καρφώθηκε από τον Άρη Θεοδωρόπουλο μαζί με ομάδα αναρριχητών το 2009 και σκαρφαλώθηκε για πρώτη φορά από τις σχοινοσυντροφίες Άρη Θεοδωρόπουλο-Τζώρτζη Μηλιά και Δημήτρη Κάραλη-Σοφία Κουκουζέλη τον Αύγουστο του 2010. Είναι μία σπορ διαδρομή πολλαπλών σχοινιών (250μ, 6c), απαιτεί μόνο σετάκια ενώ ένα εβδομηντάρι σχοινί είναι αρκετό και για τα ραπέλ.

- 1^η: 6a, 36μ
- 2^η: 6a+, 13μ
- 3^η: 6b, 25μ (συναντάμε δεξιά μας παλιό ρελέ)
- 4^η: 6a 28μ σχετικά αραιά ασφαλισμένη
- 5^η: 6b+, 26m Πολύ όμορφη σχοινιά με συνεχή δυσκολία και δυναμικές κινήσεις τύπου Dulfer
- 6^η: 6c 28μ Πολύ όμορφη σχοινιά με ποικιλία κινήσεων
- 7^η: 6a 16μ Όμορφες κινήσεις, το ρελέ δεν φαίνεται από την τελευταία ασφάλεια, είναι δεξιά μετά από σύντομη τραβέρσα.

8^ο: 6a 30μ Το πέρασμα κλειδί γίνεται από το διέδρο αριστερά (προσοχή, έχει λίγα σπασμένα) με μοναδικό πρόβλημα πιθανό εκκρεμές. Αν το πας ντιρέκτ, είναι αρκετά πιο δύσκολο.

9^ο: 6a 20μ Ποικιλία κινήσεων, όμορφο dulfer

10^ο: 5a 24μ Αυτή η σχοινιά γίνεται μέσα στο λούκι σε πολύ θετική κλίση και δεν έχει καθόλου ασφάλειες. Παίρνει εύκολα πολύ καλά μεσαία καρυδάκια και καταλήγει σε κανονικό ρελέ με κρίκους για ραπέλ. Είναι πολύ εύκολη (IV- UIIA)

Από εκεί, ακολουθούμε χαρακτηριστική ρεματιά που έχει πότε-πότε κούκους για περίπου 20 λεπτά. Στη συνέχεια, όταν η ρεματιά έχει γίνει ρηχή, ανηφορίζουμε δεξιά μας και στα 45 mih συνολικά συναντάμε τσιμεντένιο δρόμο. Ο δρόμος αυτός δεξιά είναι αδιέξοδο, αν τον πάρουμε όμως αριστερά συναντάει τον κεντρικό δρόμο της Σύμης (δρόμος Γυαλός-Πανορμίτης).

Παρατηρήσεις:

Μετά την 6^η σχοινιά, η διαδρομή είναι λίγο πιο αραιά ασφαλισμένη από ότι στις πρώτες σχοινιές και απαιτεί εμπειρία. Δηλαδή, οι 7^η, 8^η και 9η σχοινιά δεν είναι πιο εύκολες από τις προηγούμενες συνυπολογίζοντας τον τρόπο ασφάλισης.

Συνολικά είναι μια υπέροχη ολοκληρωμένη διαδρομή με ποικιλία, σε πολύ καλό βράχο, χωρίς καθόλου σαθρά ούτε χόρτα ακόμη και την άνοιξη

"Αργώ" Το καλοκαίρι του 1996, οι Δημήτρης Μπακάλης και Τζ. Μηλιάς, ανοίγουν από κάτω ένα όμορφο γλυμμένο διέδρο/νεροσυρμή, στο βόρειο μέρος του μεγάλου ανατολικού τοίχου (25μ, 6b) σπορ αναρρίχησης και όνομα Αργώ). Το 2009, η ομάδα του Άρη Θεοδωρόπουλου κάρφωσε τη συνέχεια της, στα αρνητικά ακριβώς από πάνω, μία σχοινιά 23μ που όμως δεν έχει σκαρφαλωθεί και δεν έχει βαθμολογηθεί ακόμη. Τέλος, Εγγλέζοι αναρριχητές κατεβαίνουν με ραπέλ μέσα από νεροσυρμή (καρφώνοντας τα σχετικά ρελέ) που βρίσκεται πάνω από το πρώτο ρελέ. Δεν είναι γνωστό αν την σκαρφάλωσαν ως μία συνέχεια της Αργώς, είναι σίγουρο πάντως ότι δεν τοποθέτησαν άλλες ασφάλειες. Οι Μηλιάς, Σιμάτης επιχείρησαν την πλήρη αυτή ανάβαση το 2001, φθάνοντας όμως στο δεύτερο ρελέ και επειδή δεν έπαιρνε καλές φυσικές ασφάλειες, τη θεώρησαν επικίνδυνη και υποχώρησαν.

Τέλος, αριστερότερα από το Νιρέα, στο τμήμα της ορθοπλαγιάς που κοιτάει καθαρά βόρεια, ίσως να έχει σκαρφαλωθεί και άλλη μία μεγάλη διαδρομή που καταλήγει επάνω, δεν υπάρχουν όμως καθόλου στοιχεία για αυτό.

Πρόσβαση με τα πόδια στην παραλία του Αι Γιώργη του Δυσαλωτού (Δυσάλωνα)

Αν και το καλοκαίρι έχει караβάκια κάθε μέρα, το φθινόπωρο και την άνοιξη κάτι τέτοιο δεν ισχύει οπότε το πιο βολικό είναι να πάει κανείς στον Αι Γιώργη με τα πόδια. Η διαδρομή είναι όμορφη και κρατάει περίπου 1,5 ώρα με περάτημα αλλά και λίγο scramble σε εύκολο πεδίο για κάποιον που σκαρφαλώνει. Ακολουθεί πλήρης και λεπτομερής περιγραφή.

Η καταγραφή της πορείας που περιλαμβάνει περπάτημα και scramble, έγινε στις 15/4/2017 οπότε και τοποθετήθηκαν σταθερά σχοινιά και προστέθηκαν κόκκινα σημάδια στα βράχια στο τελικό τμήμα τα κατάβασης από τους Τζώρτζη Μηλιά, Νικόλα Παπανδρέου και Αλέξανδρο Παπανδρέου. Σηματοδότηση με κόκκινους σταυρούς υπήρχε ήδη και είχε γίνει από την οικογένεια του Δημήτρη Κυριακάκη που έχει στην ευθύνη της και φροντίζει τακτικά το εκλησάκι του Αι Γιώργη.

Περιγραφή διαδρομής απο ξηράς στον Αι Γιώργη

Αρχικά ακολουθούμε με αυτοκίνητο ή μηχανάκι το δρόμο προς Πανορμίτη. Προσπερνάμε διασταύρωση και ταμπέλα "Άγιος Κωνσταντίνος", και αμέσως μετά στρίβουμε αριστερά σε τσιμεντένιο δρόμο,

Χρόνος από το Πέδι: Περίπου 10 λεπτά.

Απόσταση από τα Πέδι : 8.3 Km

Στη διασταύρωση αυτή υπάρχει ταμπέλα προς "Κοκκιμήδη" αλλά θέλει προσοχή για να τη δεις επειδή φαίνεται από την άλλη κατεύθυνση. Στη συνέχεια, σε επόμενη διασταύρωση που πάει δεξιά για Κοκκιμήδη, εμείς συνεχίζουμε ευθεία για να φθάσουμε σε 2,2 Km από τη στιγμή που μπήκαμε στο τσιμεντένιο δρόμο, σε σπίτι, μάντρες και εκκλησιάκι. Εδώ παρκάρουμε. Τα περπάτημα ξεκινάει ακριβώς πριν το σπίτι ανάμεσα σε μάντρες και περβόλια. Το σημείο αυτό λέγεται

"Χαμές" (σπιτάκια και δύο εκκλησιάκια)

Υψ. 431 μ

Συντεταγμένες: 36 35 57.88 N, 27 51 06.93 E

Από εκεί, πριν ακριβώς το πρώτο σπίτι κινούμαστε ανατολικά (κατεύθυνση προς τη θάλασσα που διακρίνουμε), αποφεύγοντας να μπούμε στο ρέμα που λίγο μετά εμφανίζεται. Δεν υπάρχει μονοπάτι, μόνο κατσικοδρομοί που και αυτοί χάνονται. Παραμένουμε πάντα αριστερά του ρέματος μέχρι που, 1Km μετά, συναντάμε περίεργο χαρακτηριστικό ιδιαίτερα ψηλό κυκλικό τοίχο (μάλλον μαντρί) και ένα κτίσμα. Όλα είναι από πέτρες βαλμένες η μία πάνω στην άλλη χωρίς λάσπη ή τσιμέντο.

Συντεταγμένες κυκλικού τοίχου: 36 36 07.29 N, 27 51 41.41 E

Αριστερά μας, βλέπουμε την παραλία του Αι Νικόλα.

Από εκεί, συνεχίζουμε πάντα ανατολικά σημαδεύοντας μία κορφή με δέντρα και στη συνέχεια ακολουθούμε την κορυφογραμμή/χαρακτηριστική κόψη. Αυτή η κόψη ανηφορίζει ελαφρά, περνάει από κορφή και στη συνέχεια κατηφορίζει σε βραχώδες πεδίο όπου αναγκαζόμαστε να κάνουμε εύκολη καταρρίχηση (πολύ ευχάριστο scramble σε πεδίο που δεν έχει σχεδόν καθόλου σαθρά). Να θυμήσουμε ότι η κατάβαση προς την παραλία, γίνεται από τη βόρεια πλευρά του κόλπου, δηλαδή η κόψη που ακολουθούμε, μας οδηγεί αριστερά από την ορθοπλαγιά όπως περπατάμε (βλέπουμε τον κόλπο πάντα δεξιά μας).

Κατά τη διάρκεια της καταρρίχησης που γίνεται όλο και πιο απότομη, σε δύο σημεία έχουν τοποθετηθεί σταθερά σχοινιά, περισσότερο για να επιβεβαιώνεται η σωστή πορεία παρά επειδή είναι πραγματικά απαραίτητα. Σημειωτέον ότι επειδή μπορεί να κινηθεί κανείς λίγο πιο εδω ή λίγο πιο εκεί, υπάρχει η πιθανότητα να μην προσέξει και να μη συναντήσει καθόλου τα σχοινιά αυτά.

Δεξιά μας, η θέα είναι καταπληκτική, βλέπουμε την παραλία του Αι Γιώργη σε όλο το μεγαλείο της και τη μεγάλη ανατολική της ορθοπλαγιά. Συνεχίζουμε να κατεβαίνουμε σε απότομα βράχια, προσπερνώντας ελαφρά την παραλία που πλέον είναι δεξιά-πίσω μας μέχρι να φθάσουμε χαμηλά, σε χαρακτηριστικό διάσελο όπου ξεκινάνε κόκκινα σήματα (κύκλοι, βέλη και μεγάλοι κόκκινοι σταυροί) που μας οδηγούν στην τελική κατάβαση για την παραλία. Από εδω και πέρα τα σημάδια είναι πυκνά ενώ σε ένα σημείο υπάρχει πλακέτα με σταθερό σχοινί. Αν και κανείς περιμένει εδω να συναντήσει το πιο απότομο, δύσκολο και επικίνδυνο τμήμα της διαδρομής, αυτό δεν αληθεύει. Η

κατάβαση αυτή είναι εύκολη, ασφαλής και γρήγορη. Τα πιο δύσκολο μέρος είναι μάλλον το προηγούμενο, μέχρι δηλαδή να φθάσει κανείς στο διάσελο.

Στην ουσία, η διαδρομή τραβερσάρει κατεβαίνοντας τα κεκλιμένα βράχια μέχρι να φθάσει χαμηλότερα σε χώμα και σάρες, οπότε και τα κόκκινα σήματα σταματάνε εφόσον η κατάβαση είναι προφανής και δεν τα έχουμε πια ανάγκη.

Χρόνος διαδρομής: Περίπου 1h 15' για το διάσελο και άλλα 15' για την τελική κατάβαση προς τη παραλία, συνολικά περίπου 1h 30'.

Απόσταση: Μέχρι τα διάσελο, περίπου 2,5 Km.

Επιστροφή από τα ίδια.

Επιστροφή στις Χαμές έπειτα από ανάβαση των διαδρομών «Νιρέας» ή «Βασίλης Μηλιάς»

Αν κάποιος ολοκληρώσει τη διαδρομή «Νιρέας», ανηφορίζει τα ρέμα στο οποίο τον βγάζει η διαδρομή για περίπου 30-40' και στη συνέχεια βρίσκει δεξιά του τον τσιμεντένιο δρόμο τον οποίο ακολουθεί προς τα δεξιά για 5' προκειμένου να βγει εκεί από όπου ξεκίνησε

Αν ολοκληρώσει τη "Βασίλης Μηλιάς", τότε μπορεί είτε να κινηθεί βόρεια-βορειοδυτικά και να βρει την κόψη από την οποία ήρθε, είτε (μάλλον πιο εύκολο) να κατηφορίσει προς τα ρέμα στο οποίο καταλήγει η "Νιρέας" και να επιστρέψει από εκεί.

Ιστορικό:

Καλοκαίρι 1968: Με καταγωγή από τη Σύμη, ο Τζώρτζης Μηλιάς γνωρίζει την παραλία του Άη Γιώργη από τις διακοπές που κάνει εκεί με τον πατέρα και τον αδερφό του. Σύμφωνα με την παράδοση, ο Άη Γιώργης με μία σπαθιά έκοψε τα βράχια και δημιούργησε την ορθοπλαγιά. Στον Άη Γιώργη μόνο με βάρκα μπορείς να φτάσεις. Ο πατέρας του Τζώρτζη, Βασίλης Μηλιάς λέει γελώντας, «αυτά τα βράχια να δούμε αν θα καταφέρει κάποτε κανείς να τα σκαρφαλώσει».

Καλοκαίρι 1988: Είκοσι χρόνια αργότερα, ο Τζ. Μηλιάς κάνει αναρρίχηση και φέρνει στη Σύμη μαζί του φίλους του αναρριχητές (Γιάννη Αλιγιάννη και Μαριλένα Διγενή) για να δουν τα βράχια. Τη χρονιά αυτή ξεκινάει το σκαρφάλωμα του μεγάλου τοίχου. Με τον Αλιγιάννη επικεφαλής, ανοίγονται οι πρώτες 2 σχοινιές. Από κάτω, βλέποντας που έχουν φτάσει καταλαβαίνουν ότι η ορθοπλαγιά είναι πολύ μεγαλύτερη από ότι υπολόγιζαν. Λεία σε όλο της το ύψος, δεν έχει καθόλου πατάρια και είναι συνεχώς ελαφρά αρνητική.

Καλοκαίρι 1992: Με το φίλο του Γιάννη Τσιρώνη, ο Τζώρτζης Μηλιάς προσεγγίζει τον μικρότερο νοτιοανατολικό τοίχο (70-80μ) και κατεβαίνοντας με ραπέλ βλέπει τη δυνατότητα για ένα σπορ πεδίο με διαδρομές μίας ή δύο σχοινιών.

Καλοκαίρι 1993: Σε διακοπές καθαρά οικογενειακές, οι Τζ. Μηλιάς και Ν. Ντούρος επισκέπτονται την παραλία του Άη Γιώργη με τα μωρά τους, πάμπερς, φουσκωτά στρώματα ' και κουλούρες αλλά και αναρριχητικό εξοπλισμό. Ανεβαίνουν και ασφαλίζουν (με καρφιά αλλά και οχτάρια γκολό που τοποθετούν με καλέμι) την πρώτη διαδρομή της περιοχής, το ίδιο εκείνο δίοδρο που ο Μηλιάς είχε κατέβει με ραπέλ την προηγούμενη χρονιά και το βαφτίζουν "του Τσιρώνη".

Καλοκαίρι 1994: Τη χρονιά αυτή, ο Τζώρτζης Μηλιάς με μαθητές του (Ντ. και Α. Δήμιζα), ανοίγουν δύο νέες διαδρομές ("Χαριτωμένη" και "Πανορμίτη") στα νοτιοανατολικά βράχια. Σημειωτέον ότι τα ονόματα Πανορμίτης και Χαριτωμένη αλλά και άλλα "περίεργα" ονόματα που στη συνέχεια μπαίνουν στις διαδρομές, είναι πολύ συνηθισμένα στη Σύμη ως μικρά ονόματα.

Καλοκαίρι 1995: Με τον Σεμπαστιαν Κράμερ, Αυστριακό φίλο από το καγιάκ αλλά και αναρριχητή, ο Τζ. Μηλιάς δοκιμάζει ύστερα από 7 χρόνια ξανά τον μεγάλο τοίχο. Κάνουν τις δύο πρώτες καρφωμένες σχοινιές και συνεχίζουν ανοίγοντας δύο ακόμη μεγάλες δύσκολες σχοινιές (VIII- και VII+). Ακόμη, συντηρούν το R1, αλλάζουν τη θέση του R2 και αλλάζουν τις ασφάλειες (καρφιά και οχτάρια γκολό) που είχαν μπει το 1988. Η προσπάθεια στο μεγάλο τοίχο σταματάει εκεί λόγω ζέστης αλλά πλέον με πλήρη εικόνα για την υψομετρική διαφορά της ορθοπλαγιάς. Το R4 βρίσκεται στο 1/3 του ύψους, επομένως χωρίς αμφιβολία πρόκειται για μία ορθοπλαγιά 300 μ. περίπου.

Λίγες μέρες αργότερα, έρχεται στη Σύμη ο Άρης Θεοδωρόπουλος και με τον Τζ. Μηλιά και το Ν. Ντούρο ανοίγουν άλλες δύο διαδρομές στον νοτιοανατολικό τοίχο, τις "Ρένος" και "Δικαία".

Καλοκαίρι 1996: Ο Δημήτρης Μπακάλης επισκέπτεται τη Σύμη και με τον Τζ. Μηλιά ανοίγει από κάτω σε χαρακτηριστικό λούκι-δίεδρο την πολύ όμορφη και ντελικάτη διαδρομή "Αργώ". Το όνομα της παίρνει η διαδρομή από τη βάρκα του Τζώρτζη, Αργώ.

Καλοκαίρι 1997: Το καλοκαίρι αυτό είναι καθοριστικό για την αναρρίχηση στη Σύμη. Με τη βοήθεια του Δήμου Σύμης και του ΕΟΣ Αχαρνών και στα πλαίσια του φεστιβάλ Σύμης, οργανώνεται και πραγματοποιείται αναρριχητική συνάντηση (21-28 Ιουλίου 1997) στην οποία συμμετέχουν αναρριχητές από όλη την Ελλάδα που κατασκηνώνουν στην παραλία. Συντονιστές της εκδήλωσης είναι ο Τζώρτζης Μηλιάς και ο Άρης Θεοδωρόπουλος ενώ παρόντες είναι αναρριχητές όπως οι Δ. Τιτόπουλος, Ε. Μόσχοβιτς, Θ. Μιχαηλίδης, Γ. Κούκης, Αλ. Γράψας, Χρ. Τσουτσιας κ.α. Στα πλαίσια της συνάντησης ανοίγονται νέες μικρές διαδρομές ("Αλέκα", "Υπακοή") ενώ από τους Θεοδωρόπουλο και Μηλιά καρφώνεται πλήρως (από πάνω με ραπέλ) το υπόλοιπο μέρος της μεγάλης διαδρομής. Ακόμη, κατά τη διάρκεια του ραπέλ, οι Μηλιάς και Θεοδωρόπουλος ζωγραφίζουν Ελληνική σημαία στο 7^ο ρελέ της διαδρομής. Στην καρφωμένη πλέον διαδρομή, οι Θεοδωρόπουλος, Μηλιάς, Μιχαηλίδης δοκιμάζουν τις δυνάμεις τους και υποχωρούνε στην 5^η σχοινιά, που τελικά είναι πολύ δύσκολη και ελλιπώς ασφαλισμένη. Έτσι, ξανά με τρυπάνι, ο Τζ. Μηλιάς με τον 15χρονο μαθητή του Αλέξη Δημητριάδη ανεβαίνουν μέχρι τη 5^η σχοινιά και προσθέτουν ασφάλειες έτσι ώστε, λίγες μέρες μετά, στις 29/7, οι Άρης Θεοδωρόπουλος, Τζώρτζης Μηλιάς και Θωμάς Μιχαηλίδης επιχειρούν και ολοκληρώνουν τη διαδρομή. Η διαδρομή ονομάζεται "Βασίλης Μηλιάς" εις μνήμην του πατέρα του Τζώρτζη Μηλιά, έχει υψομετρική διαφορά 300μ και αποτελείται από 12 σχοινιές με δυσκολίες μέχρι VIII αλλά και δύο μικρές σχοινιές με περάσματα που γίνονται τεχνητά. (η 5^η και η 6^η). Η διαδρομή δημοσιεύεται στις ΚΟΡΦΕΣ (No 128, Νοε-Δεκ 1997) αλλά και σε μεγάλα διεθνή περιοδικά όπως στο VERTICAL (No 121, Aout 1999), στο HIGH (No 206, January 2000) και στο GRIMPER (Novembre/Decembre 2002, Janvier 2003).

Καλοκαίρι 1998: Καρφώνεται κανονικά η πρώτη διαδρομή στον βορειοανατολικό τοίχο που το 1997 είχε ξεκινήσει ο Michael Reed (Κοκκιμίδης)

Καλοκαίρι 2000: Οι παλιοί μαθητές του Τζ. Μηλιά Δημήτρης Θεοδωρακάτος και Θάνος Παππάς επισκέπτονται τη Σύμη και ανοίγουν άλλη μία διαδρομή στην λεία πλάκα δίπλα στον Κοκκιμίδη (Ρουκουινιώτης).

Καλοκαίρι 2009: Η σχοινοσυντροφιά Μηλιάς, Μωραϊτίνης, Ντούρος, κάνουν τις πρώτες 6 σχοινιές της διαδρομής και ζωγραφίζουν ξανά την Ελληνική σημαία (που είχε ξεθωριάσει τόσο ώστε πλέον να μη φαίνεται) στην αρχή της έβδομης σχοινιάς (στο R6) και όχι εκεί που ήταν αρχικά, στο R7.

Νοέμβριος 2009: Στα πλαίσια προγράμματος για τα νησιά του Αιγαίου, καρφώνονται στη Σύμη σπορ διαδρομές μίας ή και δύο σχοινιών στα νοτιοανατολικά βράχια αλλά και μία ακόμη μεγάλη διαδρομή στην ανατολική μεγάλη ορθοπλαγιά, αριστερά από τη "Βασίλης Μηλιάς". Καρφώνοντας τη νέα αυτή μεγάλη διαδρομή, ο Άρης Θεοδωρόπουλος βρήκε ίχνη από παλιό ρελέ άλλης διαδρομής που όμως δεν είχε δημοσιευτεί.

Καλοκαίρι 2010: Στη Σύμη, στην παραλία του Άη Γιώργη οργανώνεται εκδήλωση για basejump. Ο Στράτος Γιαμούκογλου έρχεται στη Σύμη μαζί με άλλους basejumpers και ο Τζ. Μηλιάς πηγαίνει πάνω από την ορθοπλαγιά και φτιάχνει ένα ρελέ για χρήση από τους basejumpers. Την ημέρα της εκδήλωσης, οι σχοινοσυντροφιές Θεοδωρόπουλος, Μηλιάς και Κάραλης Κουκουζέλη σκαρφαλώνουν τη νέα μεγάλη διαδρομή (Νιρέας) που καρφώθηκε το 2009 στο αριστερό τμήμα της ανατολικής ορθοπλαγιάς, ταυτόχρονα με τις πτώσεις των basejumpers.

Καλοκαίρι 2011: Διοργανώνεται στη Σύμη μέρος του παγκόσμιου πρωταθλήματος basejump. Κατά τη διάρκεια των αγώνων, το αλεξίπτωτο ενός αθλητή αφού άνοιξε έστριψε προς τα βράχια και ευτυχώς σκάλωσε σε αυτά, με αποτέλεσμα ο αθλητής να κρεμαστεί και να χρειασθεί να γίνει επιχείρηση διάσωσης. Ο αναρριχητής Πέτρος Λάππας όταν έγινε το ατύχημα έκανε ήδη ραπέλ κατεβαίνοντας την ορθοπλαγιά, προσέγγισε άμεσα τον τραυματία και το ατύχημα είχε ευτυχώς κατάληξη με τον αθλητή να φθάνει κάτω ύστερα από μερικές ώρες, βράδυ πια, ελαφρά μόνο τραυματισμένος.

Σύμη: Ο μεγάλος τοίχος του Άη-Γιώργη του Δυσάλωτου και η διαδρομή "Βασίλης Μηλιάς"

του Τζώρτζη Μηλιά

Προσπαθώ να μη σκέφτομαι το σχοινί να τρίβεται σε κοφτερά βράχια, όπως σίγουρα θα συνέβαινε σε οποιοδήποτε κινηματογραφικό έργο. Το εμπιστεύομαι και ανεβαίνω ζουμάροντας αργά. Η ορθοπλαγιά είναι συνεχώς αρνητική και κρέμομαι από το σχοινί στο κενό, 7-8 μέτρα από το βράχο. Νοιώθω πολύ μόνος και εκτεθειμένος ενώ από κάτω μου, από το ίδιο σχοινί, ανεβαίνει ο Άρης. Κάθε τόσο αισθάνομαι τις ταλαντώσεις της δικής του ανάβασης ενώ διακρίνω το Θωμά, 50 μέτρα πιο κάτω στο ρελέ, να περιμένει τη σειρά του για να χρησιμοποιήσει το σχοινί...

Την προηγούμενη μέρα κάναμε τις πρώτες πέντε σχοινιές της διαδρομής. Ξεκίνημα εύκολο σε πλάκα 5ου βαθμού με δεύτερη σχοινιά VI+/VII- που κατέληγε στη βάση της υπέροχης τρίτης σχοινιάς, μίας χαραμάδας συνέχεια αρνητικής. Τη σχοινιά αυτή, που είναι VIII-/VIII βαθμού, οδήγησε ο Θωμάς ενώ την επόμενη, μία πλάκα που μετά από τραβέρσα προς τα δεξιά κατέληγε σε υπέροχο δίδρο (VII+), εγώ. Η συνέχεια ήταν πάνω σε έναν τεράστιο σταλαγμίτη, που προεξείχε πολύ περίεργα 1-1,5 μέτρο προς τα έξω. Η σχοινιά αυτή έγινε τεχνητά με προσθήκη και άλλων ασφαλειών, αν και πιθανότατα γίνεται ελεύθερα αγγίζοντας υψηλά στάνταρ δυσκολίας. Αφού λοιπόν συμπληρώθηκαν οι πρώτες πέντε σχοινιές, κατεβήκαμε με ραπέλ, αφήνοντας σταθερά τρία πενηντάρια σχοινιά δεμένα σε αντίστοιχα ρελέ.

Έτσι, δύο μέρες μετά, στη μία η ώρα το απόγευμα, μόλις η σκιά έφτασε στην ορθοπλαγιά, ξεκινήσαμε το ζουμάρισμα. Μιάμιση κοπιαστική ώρα για τα πρώτα 150 μέτρα της διαδρομής. Από πάνω τα βράχια μοιάζουν ατελείωτα και απίστευτα αρνητικά. Ο Θωμάς ξεκινάει την έκτη σχοινιά που όμως καταλήγει τεχνητή. Το κομμάτι αυτό της διαδρομής έχει ασφαλιστεί πέρυσι από πάνω προς τα κάτω και οι πλακέτες γυαλίζουνε μπροστά μας. Η έκτη σχοινιά τελειώνει και αν και τα βράχια μοιάζουν πάντα ατελείωτα, η κλίση γίνεται λιγότερο αρνητική. Ακολουθούν ελεύθερες σχοινιές με επικεφαλής συνεχώς από εδώ και πάνω τον Άρη μιας και για λόγους ταχύτητας δεν συμφέρουν οι αλλαγές. Ο βράχος συμπαγής, κόκκινος με μαύρες νεροσυρμές. Η παραλία κάτω μας, τα σκάφη, γίνονται όλο και πιο μικρά, οι κολυμβητές κουκίδες που αιωρούνται πάνω από το μπλε βυθό.

Από παιδάκι ψαρεύω και κολυμπάω με τη μάσκα στην παραλία του Άη-Γιώργη του Δυσάλωτου όμως τώρα, από τόσο ψηλά, όλα είναι διαφορετικά. Κάθε προοπτική χάνεται, ένας κόσμος απόλυτα επίπεδος είναι από κάτω μας. Τραβάω μία φωτογραφία τη στιγμή που ταυτόχρονα δύο μεγάλα φουσκωτά, το ένα του Λιμενικού που ήρθε να μας δει, το άλλο του Χρήστου, μέλους της παρέας μας, φεύγουν ταυτόχρονα προς διαφορετικές κατευθύνσεις. Δύο άσπρες ίσιες γραμμές με κοινή αρχή που σχηματίζουν μία οξεία γωνία. Αργότερα στην Αθήνα, ανακάλυψα ότι πάνω στη βιασύνη

μου, τράβηξα τη φωτογραφία στραβά. Η θάλασσα είναι κατηφορική, ο ορίζοντας γέρνει ελαφρά δεξιά και τα βουνά της Τουρκίας απέναντι μοιάζουν έτοιμα να χυθούνε μέσα της.

Κάποια στιγμή φθάνουμε στη Ελληνική σημαία που πέρυσι ζωγραφίσαμε με τον Άρη, σημαία που τόσο ευχαρίστησε τους φίλους μας στη Σύμη. Καταλαβαίνουμε ότι μάλλον θα προλάβουμε και θα βγούμε πάνω πριν νυχτώσει. Στο μυαλό μας έχουμε την εικόνα της ορθοπλαγιάς με τη σημαία ψηλά, στα τρία τέταρτα της ύψους της. Τέσσερις - πέντε σχοινιές ακόμη.

Στην ενδέκατη σχοινιά δυσκολεύομαι. Αν και δεύτερος, με το βαρύ τρυπάνι στο μποντριέ μου μαζί με το σφυρί και τα άλλα σιδερικά αναγκάζομαι να κρεμαστώ στο σκοινί. Πρέπει να είναι γύρω στο VI+ και απορώ που ο Άρης το πέρασε τόσο εύκολα επικεφαλής, χωρίς κοντινή ασφάλεια μέσα στο σκοτάδι. Με τους φακούς στα κράνη τελειώνουμε τη δωδέκατη και τελευταία σχοινιά της διαδρομής. Η ανακούφιση είναι τριπλή. Βγάζουμε τα παπούτσια μας και πατάμε σε οριζόντιο έδαφος μετά από εννέα ώρες χωρίς ούτε ένα στοιχειώδες πατάρι, σε μία ορθοπλαγιά κομμένη λες στα αλήθεια από το σπαθί του Αι-Γιώργη, όπως λειο και ο μύθος. Ακόμη, ξεφορτωνόμαστε τα γεμάτα υλικό που κουδουνίζει μποντριέ μας. Με το βάρος τους πιέζουνε τα κόκαλα της λεκάνης μας και σταματάνε την κυκλοφορία του αίματος.

Ψάχνουμε για το σακίδιο που από την προηγούμενη μέρα μας πήγε εκεί ο Ντίνος, φίλος Συμιακός. Είναι εκεί, κρυμμένο πίσω από κάτι πέτρες, με τα τρέκινγκ παπούτσια μας, νερό και μία φωτοβολίδα. Την ανάβουμε, το σκοτάδι γίνεται κόκκινο, φανταζόμαστε τους άλλους από κάτω να φωνάζουν ότι "μπράβο, χαιρόμαστε που ήσαστε καλά, χαιρόμαστε που ανεβήκατε". Δεν τους ακούμε, είναι πολύ μακριά, τελικά η ορθοπλαγιά του Αι-Γιώργη είναι ένας μεγάλος τοίχος, ένας μικρός big wall.

Το 1968 ο πατέρας μου που αγαπούσε τόσο τη γενέτειρά του Σύμη και ειδικά την παραλία του Αη-Γιώργη του Δυσάλωτου, έλεγε θαυμάζοντας τα βράχια - "εδώ ποτέ κανείς δε θα μπορέσει να ανεβεί"- και γέλαγε.

Ο πατέρας μου δε ζει πια και η πρώτη αυτή διαδρομή του μεγάλου τοίχου του Αι-Γιώργη παίρνει το όνομά του, "Βασίλης Μηλιάς".

Ξέρω ότι αν ζούσε θα μου φώναζε ότι είναι κάτι το πολύ επικίνδυνο, ότι θα το θεωρούσε παράτολμο, ειδικά για κάποιον σαν εμένα, με οικογένεια και παιδιά. Ξέρω ακόμη ότι δεν ήταν επικίνδυνο και ότι με ελάχιστα σαθρά και πολλές πλακέτες εκεί που πρέπει ήταν κάτι το υπέροχο. Ξέρω ότι αυτή τη στιγμή, 9 χρόνια μετά από το πρώτο κοίταγμα της ορθοπλαγιάς με αναρριχητικό μάτι, νοιώθω όμορφα, νοιώθω ικανοποιημένος.

Περπατώντας από το τέλος της ορθοπλαγιάς προς το χωριό και το σπίτι μου στο Πέδι της Σύμης παύω να σκέφτομαι. Προσπαθώ να αποφεύγω τα κακοτράχαλα σημεία και ακολουθώ τα βήματα του Άρη. Πίσω μου ο Θωμάς ταλαιπωρείται, τα ορειβατικά του σανδάλια έχουν σκιστεί και στραβοπατάει συνέχεια. Μετά από μιάμιση ώρα συναντάμε χωματόδρομο, το Πέδι είναι από κάτω μας φωτισμένο. Ένα αυτοκίνητο μας πλησιάζει και σταματάει δίπλα μας. Ο οδηγός είδε το φως από τους φακούς μας από μακριά και ανησύχησε ότι κάτι συμβαίνει, ακούει την περιγραφή μας και μας πάει μέχρι το σπίτι. Η Αλέκα περιμένει στο μπαλκόνι, πρώτα ακούει το υλικό μας να κουδουνίζει, ύστερα μας βλέπει και μας χαιρετάει ανακουφισμένη.

Καθόμαστε κι' εμείς στο μπαλκόνι, μπροστά στη θάλασσα και ηρεμούμε. Πριν πάω για ύπνο πάω στο δωμάτιο των παιδιών. Κάνει ζέστη και είναι ξεσκεπάστα. Χωρίς να ξέρω γιατί τα σκεπάζω με το σεντόνι. Ο πεντάχρονος Βασίλης με τα πόδια του το κλωτσάει και το απομακρύνει.

Καλοκαίρι 1997
Τζώρτζης Μηλιάς